

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTSPRIJS

12 1/2 gulden per jaar

1/2 franco per post.

DICERE VERUM QUID

VETAT?

ADVERTENTIE:

15 cents de regel

35 cents de regel

De Prins de Talleyrand

Twee belangrijke stukken van de verga-
heid ontrakt: de herroeping van den Prins de
Talleyrand en den brief door dien vermaarden staats-
man aan Zi. H. Paus Gregorius geschreven. Wij de-
len den inhoud der beide stukken mede.

HERROEPING.

Meer en meer door gewigtige beschou-
wingen aangespoord; met beradenheid de
gevolgen beoordeelende eener omwenteling,
die alles heeft medegesleept en sedert vijftig
jaren duurt, ben ik tot den eindpaal van
eenen hoogen ouderdom gekomen, en ik
laak de buitensporigheden der eeuw, waar-
toe ik behoord heb en veroordeel in alle
opregtheid des harte de grove dwalingen,
welke gedurende dat langdurig tijdsbestek,
de catholijke, apostolijke en roomsche Kerk
gekweeld en bedroefd hebben, en waarin ik
het ongeluk heb gehad te deelen.

Indien het den eerbiedwaardigen vriend
van mijn geslacht, Mgr. de Aartsbischop
van Parijs, die mij weds de roeping heeft
willen geven der welwillende gevoelens van
den Paus te mijnwaarts, behagen mogt, om
aan den Heiligen Vader, volgens mijn ver-
langen de hulde te doen toekomen mijner
eerbiedige erkentelijkheid en volmaakte on-
derwerping aan de leer en de tucht der
Kerk, aan de beslissingen en uitspraken van
den H. Stoel in de kerkelijke aangelegen-
heden van Frankrijk, durf ik de hoop koes-
teren, dat Zijne Heiligheid dezelve met goed-
heid zou aanneemen.

Dat door den eerbiedwaardigen Pius VII
opgevoerd van de vrees van de kerkelijke
geestesdrift, die in de laatste jaren lange stukken
dige loopbaan de gelegenheden gezocht, om
aan de goudsdiens en aan vele eerwaardige
aanzienlijke leden der catholijke geeste-
lijkheid zoo veel dienst te bewijzen als in
mijn vermogen was. Nooit heb ik opgehou-
den mijzelven te beschouwen als een kind der
Kerk. Ik betreur nogmaals de daden mijns
levens, welke haar bedroefd hebben en mijne
laatste wenschen zijn voor haar en haar Op-
perhoofd.

CHARLES MAURICE, Prins de Talleyrand

Geteekend te Parijs den 17 Mei 1838

Geschieden den 10 Maart 1838.

BRIEF AAN Z. H. GREGORIUS XVI.

« Het jeugdig en vroom kind, dat mijnen
ouderdom met de gevoeligste en teederste
zorgen omringt, heeft mij de uitdrukkingen
van welwillendheid, welke Uwe Heiligheid
onlangs te mijnwaarts heeft gezant, medege-
deeld, toen zij mij bekend maakte, met welke
vreugd zij de gewijde voorwerpen te gemoet
ziet, welke Uwe Heiligheid voor haar be-
stemd heeft. Ik ben van dezelve nog even-
zeer doordrongen, als op den dag, waarop
Mgr. de Aartsbischop van Parijs mij dezelve
voor het eerst overbragt.

Alvorens geheel verswakt te zijn door de
ziekte, welke mij aangetaat heeft, verlang
ik, U, Heilige Vader, de uitdrukking aan
te bieden mijner erkentelijkheid en terens
mijner gevoelens. Ik durf hopen, dat Uwe
Heiligheid dezelve niet alleen gunstig ont-
vangen zal, maar dat U, H. in uwe regt-
vaardigheid al de omstandigheden, die mijne
daden geleid hebben, zal gelieven te waar-
deren. Gedenkschriften, seker lang vol-
eindigd, maar die, volgens mijne wils-
uitdrukking, niet eerder dan dertig jaren
na mijnen dood, aan den dag mogen gebragt
worden, zullen voor de nakomelingschap mijn
gedrag, gedurende de stormen der omwen-
teling, nader verklaren. Om Uwe Heiligheid
niet te vermoeten, zal ik mij voor heden
bepalen, met de aandacht Uwer Heiligheid
te vestigen op de algemeene verblindheid
van het tijdvak, waartoe ik behoord heb.

De eerbied welke ik verschuldigd ben
aan hen, die mij het leven gaven; verbiedt
mij ook niet te zeggen, dat geheel mijne
jeugd gerigt werd naar eenen stand, voor
welken ik niet geboren was.

Overigens kan ik niet beter doen dan
mij, opzigtens dit, even als elk ander punt
te verlaten op de vergevensgezindheid en
regtvaardigheid der Kerk en van haar eer-
biedwaardig Opperhoofd.

Ik ben, met eerbied,

Heilige Vader

Van Uwe Heiligheid

De zeer onderdanige en ge-
hoorzame zoon en dienaar

CHARLES MAURICE, Prins de Talleyrand

Geteekend te Parijs den 17 Mei 1838

Gedaan den 10 maart 1838.

men kent thans deze twee stukken, waar-
aan een van beide plaats in Frankrijks ker-
kelijke geschiedenis zal aangewezen worden.
Zij bezitten eene onbetwistbare echtheid.
Men kan ze overigens vergelijken, hetzij met
het oorspronkelijke, dat in de archieven van
het aartsbisdom van Parijs bewaard wordt,
hetzij met het afschrift, dat naar Rome ge-
zonden is, bekleed met alle wettelijke waar-
borgen; welke er kracht en waarde aan ge-
ven. Men verzekert zelfs, dat verscheidene
vrienden van den doorlichtigen overledene een
exemplaar dezer twee stukken in hun bezit
hebben. De middelen tot waarmaking zijn
dus gemakkelijk en voor een elk toegankelijk.

(A. d. I. R.)

DUITSCHLAND.

BERLIJN. Ziehier den inhoud van het antwoord
des konings van Pruisen aan den stedelijken raad,
op het adres door denzelfde aan Z. M. aangeboden,
betreffende de godsdienstige aangelegenheden.

« Ik heb eenigen tijd uitgesteld, om uw adres
aan te nemen, om u tijd tot nadenken te geven;
ik heb willen zien of de troegste afdeling mijner
hoofdstad zulk eenen stap zou durven wagen. Want
ik kan u geenszins het regt toekennen, om u al-
dus voor mij op zulke wijze te verdoenen. Indien
ik ieder uwer afzonderlijk ondervroeg, zoudt gij
moeten bekennen dat het aanbieden van een theo-
logisch geschrift door de hoogste autoriteit mijner
hoofdstad iets vreemdeaartigs heeft; maar de stap
nu gedaan zijnde, moet ik veronderstellen, dat de
vraag nopens het regt u niet onbekend is.

De hervorming heeft aan de soevereine de
regten als hoofd der Kerk verleend. Deze regten
zijn dus prerogatiieven der kroon, welke, reeds
voor mij zoo drukkende last, zij nog verward
hebben. Ik wenschte den oogenblik te zien, waar-
op ik van die prerogatiieven kon afstand doen en
die op de Kerk zelve overdragen; want ik ben van
gevoelen dat de Kerk zich zelve behelven moet.
Wijlen mijn vader heeft aan de Kerk zelve groote
dienst bewezen, door de instelling der synoden.
Het is waar, dat de overleden minister der eere-
diensten, den heer von Altenstein, dezelve niet op
hare echte waarde heeft weten te schatten, en
daarom verzuimd heeft ze op te roepen, waarnaach
ik, noch de tegenwoordige minister der eere-
diensten, vreezen den grooten dag der oopenbaarheid.
Wanneer die synoden beslissen zullen, zal ik
beslissen, zolang zij zwijgen, zal ik zwijgen.
Overigens kan ik u niet regt geven
om eenen stap, als die van heden, te nemen, want
eensdeels heb ik als gesantschapshoofd, en
anderdeels heb ik als dienaar der Kerk niet ge-
tegenwoordig besloten; anderdeels heb ik
gevoelen dat de Kerk niet geesteloos moet
handelen, maar dat zij in de verstandige
den eerste plaats in het verstandige

Berlijn, met deszelfs 70,000 inwoners meer hierter dan thans voor de 400,000 zielen. Zelfs toen de behoefte der Kerk klaarblijkelijk, onbetwistbaar was, heeft de Rijkensraad steeds hingerpaleit en moeijelijken opgeworpen, voren in deselve te gemoet te komen. Men hebt ook niet de handen der protestantsche eenheid nauwer toegeslaald, zoo als gij hadt behooren te doen; want toen eene anglikaansche gemeente u het gezamenlijk genot eener Kerk, die onder het beheer der stad stond, gevraagd heeft, hebt gij door eene weigering geantwoord; terwijl gij terzelfder tijde twee kerken aan de afgescheidene catholijken afgestaan hebt, zelfs zonder dat zij u dezelve, naar ik meen, gevraagd hadden.

» Wat eindelijk den inhoud van het adres betreft, het heeft in mij eene pijnlijke gewaarwording verwekt, toen ik u de geloovigen der Kerk een partij hoorde noemen, terwijl gij zelfs hunne tegenstrovers niet noemt. Gij, mijne heeren, zijt de eersten, die op eene officieele wijze de pietisten met den naam van partij durft bestempelen, en echter zijn het slechts menschen, die eene eed gezworen hebben en denzelven willen nakomen. Ik beken dat zij de grenzen van dien eed te naauw willen beperken; maar er zijn andere geestelijken, die ook vrijwillig, opentlijk, in de heilige plaats, voor het altaar en in Gods tegenwoordigheid eene eed gezworen hebben, die nu niet meer aan dien eed getrouw willen blijven en liever het land doorloopen, om het volk op te ruïjen. Mijne heeren, gij zijt mijne vrienden en ik ben in alle opregtheid de uwe; de band, die sedert vier eeuwen uwe stad aan de vorsten van mijn geslacht vereenigd heeft, zal ons nog langer vereenigd houden. Ziedaar mijn wensch en ik verlaat u onder de verzekering mijner welwillendheid.»

Men zegt dat de stedelijke raad eene memorie aan den koning zal rigten, om zich te regtvaardigen tegen het verwijt dat het zijne plichten, als beschermers der kerken verzuimd of kwalijk nageliefd heeft.

— Bij gelegenheid der benoeming van den luitenant-generaal baron von Canitz als minister van buitenlandse zaken, heeft men de opmerking gemaakt, dat hij de zesde is, die aan het hoofd van dat departement gestaan heeft, sedert de oprigting van het tegenwoordig ministerie van Staat, hetwelk dagteekent van den 3 Junij 1814, krachtens een gabinetsoorder van wijlen Koning Frederik Wilhelm III. Deze aanzienlijke post is achtervolgens waargenomen geweest door den graaf von Bernstorff, den heer Anclon, den baron von Werther, eertijds minister van Pruisen bij het hof der Tuileries thans groot-maarschalk van het hof, den graaf von Maltzahn, oud-minister van Pruisen bij het hof van Weenen, die slechts eenige weken het departement bestuurd heeft; den baron von Bulow, vroeger minister bij het kabinet van St. James en bij den Duitschen Bond; en eindelijk door den generaal von Canitz, die, even als den graaf von Maltzahn, minister bij het hof van Weenen is geweest.

De omstandigheid dat twee ministers, die bij dit laatste hof Pruisen vertegenwoordigd hebben, tot het departement van buitenlandse zaken geroepen zijn geweest, leidt tot de veronderstelling dat er eenstemmigheid van staatkundige inzichten tussehen de twee kabinetten heerscht. Deze eenstemmigheid bestond reeds onder de regering van Keizer Frans en van Koning Frederik Wilhelm III, en is te regt beschouwd geworden als eene der voornaamste oorzaken van den vrede, welke Europa sedert 30 jaren gebiedt. In zulke omstandigheden is het belangrijk thans, wie den baron von Canitz bij het hof van Weenen zal gaan verzoeken. Men noemt der anderen den graaf von Arnim, laatst binnenlandsche zaken; den tegenwoordigen raad graaf van Redern en den geheim-

raad van Arnim, thans minister van Pruisen in België. Gisteren herhaalde men in de staatkundige kringen, dat die belangrijke zending welligt zou toevertrouwd worden aan den heer Lieberman, laatstelijk minister bij het hof van St. Petersburg. (Frankr. Zeit.)

— Uit Weenen schrijft men: Nadat het oostenrijksch gouvernement in de laatste tijden eene buitengewone vlugt gegeven had aan de materiele belangen, wijdt het thans alle aandacht op de ontwikkeling en uitbreiding der verstandelijke vermogens des lands, door in het stelsel der studien eene radicale hervorming in te voeren. Tot dat einde is eene commissie hengeend, met den last om een nieuw studie-plan te ontwerpen. De hervormingen betrekkelijk de gymnasiën en lycea zijn reeds vastgesteld en behoeven nog slechts de keizerlijke bekrachtiging. Ook de studie der rechtsgeleerdheid zal eene nieuwe rigting ariangen. In de eerste dagen der volgende maand zal eene commissie, bestaande uit hoogleeraren en staatsmannen onder het voorzitterschap van den hofraad Sommaruga, alhier vergaderen, om die rigting te bepalen.

— Men schrijft uit Carlsruhe van den 4 oktober: Ik kan u de zekere tijding mededeelen, dat heden naar al de grenzen een bevel van het gouvernement is afgezonden om den uitvoer van aardappelen te verbieden. Deze maatregel heeft ten doel om den prijs van dit levensmiddel, dat weldra voor de arbeidende klasse niet meer verkrijgbaar zou geweest zijn, te doen dalen.

— De regering van het hertogdom Anhalt-Köthen de coupons uitgegeven hebbende eener leening, welke zij later niet tot stand kon brengen, zal zich waarschijnlijk in de droevige noodzakelijkheid zien een bankroet te slaan. Men zegt dat zij slechts 25 pCt. zal uitbetalen der briefjes welke zij uitgegeven heeft, en welker bedrag eene waarde van 14 millioen vertegenwoordigt. Eenige der aanzienlijkste huizen uit Leipzig zullen in die ongelukkige zaak beduidende sommen verliezen.

— Men herinnert zich dat een duitsch dagblad eene verdichte brief heeft medegedeeld, waarin de Paus gezegd werd de plegtigheden af te kooren, welke te Munster zouden plaats hebben ter gelegenheid van het vijftigjarig jubilé van den Hoogw. bisschop van Munster. Deze schaamteloze leugentaal wordt zegenierend aan den dag gebracht door twee stukken uit Rome afkomstig. Het eerste is eene pauselijke breve, waarbij de bisschop van Munster, bij gelegenheid van gemeld jubilé, door den Paus verheven wordt, tot huisprelaat van Z. H. en bisschop-assistent bij den pauselijken troon; het tweede is een brief van Z. Bis. den kardinaal Lambroschini aan den aartsbisschop-coadjutor van Keulen, ter geleide van bovengenoemde breve, om aan den jubilaris te worden ter hand gesteld.

— Ronge en zijn trawant Dowiat, na het koninkrijk Wurtemberg verlaten te hebben — men weet niet of zulke uit voorzorg of op bevel der politie geschied is — hebben den weg naar Heilbrunn ingeslagen, zonder zich in de catholijke gemeenten van het rijk optehouden, en zijn te Heidelberg aangekomen. Aldaar heeft de politie huy alle openbare bijeenkomst, prediking, of uitoefening hunner voorgewende eeredienst verboden. Te Mannheim aangekomen wilden zij in de zaal van den schouwburg — voorzeker eene zeer geschikte plaats voor hunne heiligschennige plegtigheden — werkzaam zijn, maar het stedelijk bestuur had zich de sleutels doen ter hand stellen, zoodat zij in geene van deze twee steden, de eenige, waar rongaansche gemeenten bestaan, eenige dienst, welke die ongelukkigen nog goddelijk durven noemen, hebben kunnen verrigten. Het schijnt dat de gebeurtenissen te Leipzig voor goed de oogen der duitsche regeringen geopend hebben omtrent de bedroglingen der sectarissen, en eenstemmig te keer gaande maatregelen beraamd hebben om de verdere uitbreiding der secte beletten.

ENGLAND.

De Times beklagt eenen brief, geschreven door een der officieren van de engelsche vloot, welke langs de kust van Afrika kruist, waarin men de volgende zinsnedd aantreft: « Wij herinneren ons hier in de schaarsgemate stelling van de heele wereld bezig met het onmogelijke te zoeken, namelijk de onderdrukking van den slavenhandel. Gij moogt vrij te Londen tractaten maken en de gecombineerde zeemagt van Frankrijk en Engeland naar deze kust afzenden, uw doel zult gij daardoor niet bereiken. Zoolang een slaaf hier slechts eenige dollars geldt en in Amerika voor 80 tot 100 p. verkocht wordt, zal men altijd menschen en middelen vinden om aan de waakzaamheid te ontsnappen. De franche schepen houden zich zoo weinig met het doel hunner zending bezig, dat men nog geen vaagst door hen gedaan kan aanhalen.» Na de ongerijmdheid te hebben befoogd van het voornemen, om eene kust van 2000 mijlen te willen insluiten, zegt de schryver van den brief, dat het enig afdoenend middel om den slavenhandel tegen te gaan en te vernietigen is, de markten, waarop die schandelijke handel gedreven wordt in te nemen. Daar moet de slag toegebracht worden, alle andere middelen zijn meerendeels vruchteloos.

— De Morning Herald deelt in eene buitengewone uitgave het artikel mede van den franschen Moniteur, waarbij de afzending van een leger naar Algerie wordt aangekondigd. Het engelsch dagblad plaatst aan het hoofd van dat artikel een titel, die allzins geschikt is te Londen diepen indruk te maken: Oorlogsverklaring van Frankrijk aan Marocco.

IERLAND.

De wekelijksche vergadering van het repeal-genootschap, welke den 6 dezer te Dublin heeft plaats gehad, leverde niets belangrijks op. O'Connell was daarbij niet tegenwoordig en het getal der aanwezige leden was ook zeer gering. De opbrengst ten behoeve der herroeping heeft in de afgelopen week 232 p. st. bedragen.

— Men zegt in Ierland, dat het gouvernement het voornemen heeft, om de inkomsten van de domeinen der Kroon, die omstreeks 30,000 p. st. (£ 360,000) bedragen, ten behoeve der Catholijke geestelijkheid af te staan. Deze som zou besteed worden aan de herstelling der gebouwen, voor de Catholijke eeredienst in Ierland. Deze tijding verdient echter nadere bevestiging.

SPANJE.

Er is thans te Madrid een proces hangende, dat merkwaardig is, zowel om de gebeurtenissen, waaraan het herinnert, als om de redenen, welke er aanleiding toe gegeven hebben. Men zal zich den opstand nog herinneren, welke twee jaren geleden, te Alicante en te Carthagen uitbarstte, onder het ministerie van Gonzalez Bravo. Eenige rapporten, deugd bij den burgerlijken bezit hebben aan Madrid ingekomen, hadden die beweging vooruit gemeld, en als aanleggers van het complot aangewezen de heeren Madoz, Cortina en Lopez, leden der Cortes en hoofden der progressistische partij. De opstand brak inderdaad op den genoemden dag uit en de drie gedeputeerden werden gevat en in de gevangenis geworpen. Reeds waren zij zes maanden daarin opgesloten, toen de amnestie afgekondigd werd. De beklagden verzette zich tegen eene kwijtschelding, welke zij verzekerden niet noodig te hebben, en hebben sedert dien tijd niet opgehouden te vorderen, dat een openbaar vonnis hunne schuld of onschuld zou uitmaken, zich het recht voorbehoudende zich als civiele partij te stellen, tegen wie zij zulke geraden zouden achterlaten.

Men schenke ons genade, indien wij schuldig zijn, zeiden Cortina en de zijnen, het zij zoo! Maar menschen die niet gevonnisd zijn en die dus, dat het bewijs van het tegendeel geleverd zij, onschuldig moeten gehouden worden, amnestie te

verleenen, is noch rechtvaardig, noch wettelijk. » De justitie heeft aan hunne vorderingen gehoor gegeven, en het proces is den 1 oktober bij de derde kamer aangevangen, onder het voorzitterschap van den heer Nijer.

Op dien dag is de eerste zitting in dit regts-geding gehouden. De heer Maddox heeft in persoon zijne verdediging voorgedragen en heeft met veel warmte en overreding gesproken. De zitting is verdaagd tot den volgende dag, ter voortzetting der debatten. Men houdt het niet voor onwaarschijnlijk dat dit proces zal eindigen met de vrijpraak der beschuldigde.

FRANKRIJK

PARIS, 9 oktober. Een fransch dagblad, de woorden van den *Morning-Herald* aanhalende, door dat dagblad gesteld boven de vermelding van het zenden van een fransch leger naar Algerie (zie hierboven *Engeland*) met dat men hoopt dat Frankrijk zich niet zal laten afschrikken door de pogingen der Engelschen. Frankrijks regt is onbetwistbaar: de keizer van Marocco wil of kan het belangrijk artikel van het tractaat, dat hij met Frankrijk gesloten heeft, niet nakomen. Frankrijk zal hem dus wel mogen dwingen of helpen om zijn gegeven woord gestand te doen.

Gisteren verspreidde zich in Parijs het gerucht dat het gouvernement weder noodlottige tijdingen uit Algiers ontvangen had. Abd el-Kader zou een tweede legerkorps, 200 man sterk omringeld en vernield hebben.

De maarschalk Soult wordt aanstaanden zondag, den 12 van het ministerie van oorlog verwacht; zijne terugkomst is meer dan eene maand vervroegd, ter oorzake der gebeurtenissen in Algerie.

BELGIË

BRUSSEL 10 oktober. Er komt steeds eene groote hoeveelheid aardappelen aan de markt alhier, welke voor rekening van Belgische handelaren in Schotland opgekocht zijn. Zij hebben aldaar gekost 3 fr. 50 c. de 100 kilogrammen, (med. ponden) en worden hier verkocht voor 12 fr., laagste prijs. In de veronderstelling dat de kosten van vervoer gelijk staan met den prijs van inkoop, blijft er nog eene winst van 5 fr. per 100 over.

Uit de omstreken van Aalst schrijft men, dat de meeste boeren reeds nu hunne varkens slagten en inzanten, ten gevolge van het gebrek van aardappelen. Het varkensvleesch wordt ten platten lande voor zeer geringe prijzen verkocht. Een varken dat verleden jaar 40 fr. gold, wordt thans voor 25 fr. afgegeven.

De commissie, door den stedelijken raad van Kortrijk benoemd, om te voorzien in de behoeften der noodlijdende, heeft vergaderd woensdag de voornaamste belastingebuldigen der stad bijeengeroepen. In die vergadering is besloten, dat eene vrijwillige bijdrage, bij intekening, zal plaats hebben. Het minimum is bepaald op het bedrag van den aanslag der huizen van de ingezetenen, voor de militaire huisvesting, met dien verstande, dat de aanslag van 100 fr. en 200 fr. vervuld zullen worden. De betaling dezer bijdragen zal geschieden maandelijks, gedurende vijf maanden. De intekening werd dadelijk opengesteld en met een aantal inschrijvingen voorzien: de burgemeester teekende voor 300 fr.; de heer Bischoff voor 100 fr.; de deken en de pastoor elk voor 75 fr. per maand.

De zeeslang is den 1 september gezien geweest door den kapitein en de okwipaasje van het amerikaansch schip de *Albatros*, op omtrent vijf mijlen van de kust, op de hoogte van Stonington (Connecticut). De beschrijving door den kapitein gegeven van dit zeemonster, wiens bestaan tot heden onder de fabelen geplaatst werd, is te nauwkeurig en te duidelijk, om nog eenigen twijfel over deszelfs bestaan over te laten. De lengte der zeeslang was omtrent 70 voeten. Haar gansche lichaam was bedekt met eene laag schulpen,

welke den kogel wederstonden; haar kop was zeer groot en ovaal. Op omtrent tien voet van het uiterst einde van den kop ontdekte men twee schijnbare ooren, ter lengte van 4 voet en ter breedte van één voet. De oogen van dit zeemonster zijn donkerkleurig met een witten kring omgeven. Het heeft vier vianten, die omtrent 6 voet lang zijn. Het voorst gedeelte van het lichaam is voorzien van zeer scherpe, acht dunne lange punten. De bevelhebber van de *Albatros*, beducht voor de veiligheid van zijn schip, wilde zich van dien gevreesden natuur verwijderen; maar werd hierin door de opgekomen stilte verhinderd; hij liet dus eene sloep in zee af om het tot verwijdering te dwingen. Doch nauwelijks hadden de riemen het water geraakt of het monster, dat tot nog toe als bewnateloos lag, stelde zich in beweging. Weldra zag men niets meer dan eene wijde kolk van schuim en een oogenblik daarna, stiet de slang op het schip was afgekomen, zoo geweldig dat den kop tegen het voorstevan, dat het vaartuig er van schudde. De gansche manschap beelde van schrik, doch bewaakte spoedig, niet zonder blijdschap, dat het monster zich langzaam verwijderde en eindelijk geheel in de golven verdween.

NEDERLAND

's HERTOGENBOSCH 13 oktober.

Gisteren overleed alhier de Edel Groot Achtbare heer Jhr. A. J. J. C. de Voucht, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, lid van de Provinciale Staten en van het gedeputeerd Bestuur van dit gewest. Wij hopen in staat gesteld te zijn in ons volgend nummer een kort verslag van den levensloop van dien verdienstelijken burger te geven.

Wij hebben omtrent het in ons vorig nummer medegedeelde onheil, dat in het hooi zou bespeurd zijn en waarover nog veel verontrustender geruchten in omloop waren, dan wij hebben opgeteekend, nadere inlichtingen ingewonnen en kunnen thans de blijde verzekering geven, dat die geruchten niet alleen overbodig maar geheel bezijden de waarheid zijn. Ziehier de omstandigheid, welke tot dezelfde aanleiding kan gegeven hebben: Door het vele natte weder, en de vroege koude schijnen de vele aardvlekken, als spinnen, vliegen, rupsen en ander gewone niet meer op hun gemak te zijn en hebben het doelmatig goorderd, in het hooi eens schuilplaats te zoeken tegen natte en koude, van daar het onnoemelijk getal insecten van allerlei aard, die in het hooi wemelen; maar vooreerst richten zij aan hetzelfde haagenaamd geene schade aan; ten anderen worden zij slechts aan de buitenkanten in het hooi waargenomen, terwijl van binnen niets gezien wordt, en het hooi zoo gaaf en frisch is als verlangd kan worden. Het strekt ons tot een waar genoegen, deze geruststellende verzekering met volkomen kennis van zaken te kunnen geven.

Men meldt ons uit Helvoirt, dat men aldaar het genoegen heeft gehad, Z. M. den Koning te ontvangen; en dat Z. M., H. D. uitdrukkelijk verlangen heeft te kunnen geven, dat ten spoedigste met de in het gerebruicheerde kaup op de Cromvoirtse heide, ontworpen werkzaamheden een aanvang zou gemaakt worden.

Wij vernemen met genoegen dat de commissie, welke zich naar 's Hage begeven heeft, om de belangen dezer stad voor te staan bij het aanleggen van eenen spoorweg door deze provincie, met alle onderscheiding aldaar ontvangen is, en dat die belangen in gunstige aanmerking zullen komen. Genoemde commissie heeft zich gisteren naar Tilburg begeven, alwaar zich Z. M. onze goeërbiedigde Koning bevindt, en zij uitgenoodigd was; wij hopen dus in ons volgend nummer omtrent deze zaak nadere en zekere berigten te zullen kunnen mededeelen.

's GRAVENHAGE, 10 Oct. Het prov. gerechtshof in Zuid-Holland, heeft heden bij een zeer gemotiveerd arrest uitspraak gedaan in de zaak van W.

A. van Oosten, N. Braax en M. van Oosten; de twee eerste beschuldigd van het verminken of weterlijk schenden van nationale silveren gangbare muntspiecen; en deze beiden benevens de derde, van het misdadig deelnemen aan het in omloop brengen van zoodanige verminkte en geschonden nationale silveren gangbare muntspiecen.

Het hof heeft de beide eerste beklagden schuldig verklaard aan de misdaden, hun ten laste gelagd en hen ter dier zaken veroordeeld tot de straffen van geesteling, brandmerk, met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt en een confinement in een rasp- of lachthuis, voor den tijd van 12 jaren, en voorts, ten aanzien der derde beschuldigde verklaard, dat hare schuldpligtigheid aan het haar ten laste gelegde niet wettig en overtuigend is bewezen en haar deswege vrijgesproken.

Z. K. H. de prins van Oranje is eergisteren avond uit Stuttgart in deze residentie teruggekeerd. Z. K. H. had Hoogheerlijk gezand en de hertogin de waarder dargeld.

Men vernemt van goederhand, dat de Hooge Raad dezer dagen aan den koning een adres heeft ingediend, houdende verzoek, dat Z. M. aan dit hoogste regterlijke kollegie een geschikter lokaal verbeene, en wel zoodanig ingerigt, dat daarbij het provinciaal hof, de arrondissement-regtbanken het kantongerigt in onmiddelijke nabijheid in een gebouw vereenigd zijn. Men kan dien stap niet dan goedkeuren; en het is te wenschen, dat de koning er in bewillige, aan dit verzoek gevolg geven, zoo ter betere insigting van de lokalen in het algemeen belang, als om de uiterlijke waardigheid, zoodat de zetel van genoemd kollegie hieromtrent niet voor andere plaatsen behoefte achter te staan.

ROTTERDAM, 9 oct. Naar men vernemt, zouden dezer dagen op het onverwacht, zonder dat men de reden daarvan kan bevroeden, op last van Z. Ex. den heer staatsraad gouverneur van Zuid-Holland, de vier alhier ter stede gestationeerde deurwaarders der directe belastingen in hunne respectieve ambtbetrekkingen zijn geschorst geworden.

Gisteren is alhier in het huis van arrest overgedragd zekere van den R. . . woonachtig te Delfshaven, welke zich zoude hebben schuldig gemaakt aan het snoejen of verminken van Nederl. muntspiecen, en het in omloop brengen van dezelven. Zoo wij vernemen, moet gemelde persoon vroegen opk ter dier zaak voor het prov. gerechtsh. van Zuid-Holland teragt hebben gestaan, doch dit gebrek van regterlijk bewijs, zijn vrijgesproken.

10 oktober. Gisteren namiddag ten twee ure ontstond er brand op de boerderij bewoond door A. Schippers, gelegen tusschen Hilgersberg en den Bergschenhoek. De brand werd veroorzaakt door het broejen van het zich in den hooiberg bevindende hooi, en sloeg weldra over tot de woning en daarbij staande drie hooibergen en zes graan- en haver-schelften. Van alle omliggende plaatsen snelde men weldra ter hulp, zoodat spoedig zes spuiten op de plaats des ongeluks zich bevonden. In weerwil echter van den ijver der spuitgasten heeft men het gebouw niet kunnen behouden en is alles tot op den grond toe afgebrand. Heden middag was het graan en het hooi nog aan het smoulen en waren nog twee spuiten, die van Hillegersberg en van den Bergschenhoek, op de plaats werkzaam.

DELFT, 10 oktober. De instructie in de zaak van de alhier plaats gehad hebbende rustverstoring, in den avond van den 22 september wordt met allen ijver voortgezet. Een aantal personen, zoowel verklaagden als getuigen, zijn door den heer kantonregter alhier verhoord (welke ambtenaar door den heer reftercommissaris met de instructie dezer schijnt belast te zijn), zoodat men, behalve de drie reeds op heeterdaad aangehouden, en aan de justitie te 's Gravenhage overgelegde personen, nog onderscheidene bevelen van inbechtensneming te gemoet gezien.

NIJMEGEN, 10 oktober. Men vernemt van goederhand, dat de provinciale geldrekening van

f 200,000 geen voortgang zal hebben, en er bijgevolg geen renteloos voorschot aan de gemeente-besturen zal worden verstrekt. De provinciale staten zullen diensvolgens niet buitengewoon worden bijeen geroepen. De gemeenten moeten uit eigene middelen zelve in de behoeften voorzien, zonder dat het rijk of de provincie tusschen beide komen.

LATERE BERIGTEN.

In Peru is een opstand uitgebarsten; het gouvernement is verplicht geweest, den 14 juni, Quito aan de oproerlingen te laten. Men verwacht dit land aan burgeroorlog, verwarring en regering-loosheid ten prooi te zien.

Uit Berlijn wordt gemeld dat het ontwerp van reorganisatie der evangelische kerk op het punt is om voltooid te worden. Men voegt er bij, dat het pruisisch gouvernement eerstdaags eene opperste synode zal bijeen roepen, aan welker hoofd zich bevinden zal de heer Bethmann-Hollweg, curator der hoogeschool van Bonn en onlangs benoemd tot lid van den staatsraad. De heer Bethmann gaat algemeen voor eenen pietist door.

De stedelijke regering van Koenigsbergen heeft zich met het adres der stedelijke regering van Berlijn, aan den koning vereenigd.

Tijdingen uit Munster van den 7 oktober melden dat de toestand van Mgr. Clemens-August steeds zeer bedenkelijk is en dat de tyding van het overlijden zijns broeders Josephus, veldmaarschalk in Oostenrijk, dien toestand nog veel verergerd heeft.

In de terechtzitting van den 3 dezer, te Madrid, ter zake den opstand door de heeren Madoz en de zijnen gepleegd, heeft de heer Seijas Lozano de verdediging voorgedragen van den heer Cortena en heer Lopez, voormalig voorzitter van den raad, heeft eene rede uitgesproken, welke veel indruk moet gemaakt hebben. De advocaat-fiscaal heeft van het woord afgezien, wijzende op de geteekende stukken, op welke de acte van beschuldiging was opgemaakt. Het gerechtshof heeft de zaak voor gehoord verklaard, en den volgenden dag bepaald voor de uitspraak van het vonnis.

De koning der Franschen heeft een nauwkeurig onderzoek bevolen naar den staat der overgeblevene betrekkingen der in Algerie zoo ongelukkig gesneuvelde franschen.

Mengelwerk.

Uit Osnabruck is de volgende brief aan het Journal de Bruxelles geschreven.

Het feest van het jubilé des bisschops van Munster is door de protestantsche dagbladen van Duitschland voorgesteld geworden als een stuk, door de catholijken op touw gezet, om de algemeene opinie in hun voordeel op te winden. Dit was echter de bedoeling niet van het episcopaat, hetwelk niet anders doet dan de gewone gebruiken voor dergelijke omstandigheden involgen. Onze tegenstanders verwarren, uit onkunde of met voorbedachtzaamheid, de gevolgen met de oorzaak. Deze pligtigheid heeft aan geheel Duitschland doen zien, dat de catholijken steeds zijn ketenen zij altoos waren, en dat de nieuwe denkbeelden door Ronge en de zijnen gepredikt, hen niet eenmaal aangevoeld hebben. Deze uitkomst was te voorzien; heeft zich als van zelve aangeboden en de herinnering daaraan zal heilzaam zijn, niet alleen voor Munster, maar men mag zeggen voor geheel Duitschland. De voortreffelijke deugden van den eerbiedwaardigen prelaat van Munster zijn aan den dag gebracht, en de gedachte weidde als van zelve uit over de hoedanigheden, welke de andere duitse bisschoppen en de catholijke geestelijkheid over het algemeen onderscheiden; dit heeft onze vijanden niet weinig in verlegenheid gebracht.

Men kan zich geen denkbeeld maken van de granschap welke, bij die gelegenheid, onze roningaarsche en neo-catholijke menners vervoerd heeft. Om er u een staaltje van te geven, zal ik mij bepalen een der voornaamste oortypen de partij aan te halen. De *Elberfelder Zeitung*, het blad, Vriend des Lichts (*Mein Freund*) heeft vermoed tot onderrigting zijner lezers, eene pauselijke bul te moeten verdrachten, getuigen de gesetelijkheid van Westfalen, waarin de Paus zich bekijkt, dat, door de schieteloochheid der gesetelijkheid, de duitse catholijken eenen zoo stralen en dreigenden voortgang gemaakt hadden. Dientgevolge noodigt de Paus de bisschoppen om zich naar Munster te begeven, om er met vereende pogingen den storm af te wenden. Hij noopt de

geestelijken, om over dit onderwerp leerredenen te houden, (ten einde het volk te bewegen en den voortgang der nieuwe denkwijzen te stuiten.

Hetzelfde blad voegt daarbij, uit eene acherts, welke het waarschijnlijk oordeelt in den zin van den duitse geest te vallen, dat de bisschop van Munster, hoe gebrekkig hij ook wezen moge (1), niet werkeloos zal blijven, maar met den heiligen apostel Joannes zal uitroepen, *Filioli, diligite invicem*. Deze bekekenis aan het geweten van eepen vijand ontruk, is de schoonste uitspraak, welke men van het karakter des waardigen prelaats houden kan. Maar het ontga u niet, dat de strekking van het dagblad-artikel klaarblijkelijk beledigend is en eene diepe verontwaardiging zou verwekken, indien het belagchelijke het boosaardige niet overtrof. Doch de bladen van dien stem, pel weten zeer goed, dat alle logens als waarheden worden aangenomen door hunre ligtgelovige lezers, en dat het protestantismus zich alleen staande houdt door de steeds herhaalde lasteringen jegens de catholijken.

De hulde aan den H. Rok, te Trier, toegebracht heeft aanleiding gegeven tot eene hervatting, met vernieuwde hevigheid, der beschuldigingen tegen de catholijken, opzigtens de vereering der overblijfselen van de heiligen. De protestanten beweren steeds, dat de catholijken de heiligen, hunne beelden en overblijfselen aanbidden. De catholijken houden vol, zoo als zij altijd gedaan hebben, dat dit slechts eene betrekkelijke vereering is, eene hulde, steunende op de natuur en welke zich dagelijks, in de menschelijke zaken openbaart. Men vindt het gemakkelijker aan de catholijken denkwijzen, toe te dichten, welke zij niet belijden, dan met hen eene discussie aan te vahgen over wezenlijke daadzaken. Dit is echter de oorsprong der roningaarsche sekte, en het meest bewondering haren, dat in de 19e eeuw het protestantismus zich, even min als bij deszeifs ontstaan, anders kan staande houden dan door laster en logen. Maar indien men de catholijken van afgoderij beschuldigt, omdat zij de beelden der heiligen en de zinnebeelden der godsdienst vereeren, zou men dan niet hetzelfde moeten zeggen van de lutherschen en evangelischen, in wier tempels men het kruisbeeld op de altaren ziet, tusschen twee waskaarsen.

De vereering der beelden en overblijfselen is zoo natuurlijk, dat vele protestanten dezelve aannemen zonder het te weten. Alzoo ziet men in Engeland, in het land van Wallis, eene bron, verniaard geworden door den marteldood van de heilige Wini-frida, alwaar de protestanten zoo wel als de catholijken water gaan putten, om door afwasching met hetzelfde de oegkwalen en andere lichamelijke gebreken te genezen. Dit gebruik is zoo diep in de zeden der inwoners geworteld, dat het stadsbestuur van Holywell, afschoon geheel uit protestanten bestaande, de bewaking van den heiligen put heeft toevertrouwd aan den geestelijken dienaar, zonder dat zijne hoedanigheid van jeugd het daarvan heeft afgeschrikt. Duidanige gebruiken bestaan ook in andere protestantsche landen, en in Duitschland niet het minst.

En het is evenwel onder de vanden van dezen ouden protestantschen laster dat de Ronge's, de Czery's en hunne handlangers hun zoogenaamd duitse catholicismus willen vestigen. Zij hebben puzelyten gevonden onder zulke catholijken, die niets van de godsdienst hebben, dan den naam, en die evenzeer protestantsch als neo-catholijk zouden geworden zijn, indien de beweging in eenen protestantschen zin ware geleid geweest. Een dagblad van Leipzig, de *Grossbote*, maakte eenige dagen geleden eene vergelijking tusschen België en Duitschland, ter gelegenheid der nieuwe denkwijzen, welke men in dit laatste land tracht te verspreiden. Het geeft de beschrijving eener processie te Brussel gehouden, terwijl de vrijmetselaars vergaderd waren in het huis, van waar de hertog van Alba de hoofden der graven van Egmont en Horn zag vallen. Het spreekt van de Jesuiten, die zich in België havigden en van de onbegrensde vrijheid, welke de drukpers er geniet. Van eene andere zijde haalt het *Journal de Bruxelles* aan, om te doen zien hoe gematigd de catholijken zijn in vergelijking met hunne vijanden; het voegt er bij, dat de neo-catholijken zich in België kunnen gaan vestigen, indien zij het godvinden, maar dat to heden de Belgen deze duitse uitpatting slechts beschouwen als een spel, dat hunne praktische denkbeelden niet toelaten als eene ernstige zaak op

(1) Men weet, dat de Bisschop van Munster met blindheid geslagen is.

te nemen. Het besluit met te zeggen, dat het beter is jesuiten te hebben en vrijheid even als België, dan het absolutismus zonder jesuiten, als in Duitschland. Het brengt al het gerucht, dat de zoogenaamde duitse catholijken verward, tot de zelfe echte waarde terug en doet zien, dat uitgezand de staatkundige strekking, al dat gezegd op niets zal uitloopen.

Inderaad de catholijken van Leipzig zijn weinig bevreesd voor hunne nieuwe vanden, die zij op dit oogenblik aan het bouwen van een nieuwe kerk zijn. En evenwel hadden de roningaars door de protestanten van allerlei kleungelustende hunne grootste hoop op Saksen gevestigd, daar het, dat zij het meest getier maken. Na den opstap te Leipzig, schreef men in het district van Lauritz op de muren, dat de lutheren op het Leipziger volk gedaan, het werk der Jesuiten was. Een Johann werd er voorgesteld als den generaal der Jesuiten en de eerw. heer Dietrich, lid van de Saksische Eerste Kamer als een *Jesuiten-hond*.

Eene opinie, welke in de roningaarsche tijdingen overstaat, is reeds geoordeeld. Ook beginselen af verstandige menschen in Duitschland de zaak helder in te zien. Te Osnabruck heerscht evenmin vrees als in België; in Westfalen is het eveneens gelegel behalven te Elberteld, alwaar de geest van nieuwigheid, die in de nijverheid moet heerschen, niet uitstrekt tot op de godsdienstige zaken, welke de oogen der nieuwe denkers, belligt ook niet anders is dan een artikel van speculatie.

Advertentie

In Arnhem te Huur
op 10. November 1845,
EENE IN WERKING ZIJNDE
BIERBROUWERIJ,
te bevragen bij den heer J. VERWAJEN,
Zoutraffinadeur, aldaar.

UIT DE HAND TE KOOP.
een Weldoortimmerd
gelegen te Iden, met vier BENEDEN- en twee BOVEN-KAMERS, schoonen TUIN, met vele fijne VROCHTBOOMEN, te bevragen bij den heer J. VAN BOERLEER, Gansse Vroedmeester.
Het HUIS is gelegen in het Franse gedeelte van de Gemeente; te bevragen in persoon of bij franco-brieven aan de H. J. F. SCHEERHALS Notaris, en JOH. VAN DEN HEUVEL te Uden, of aan den Eigenaar, wonende te St. Antonius, bij Bozmeer.

VERKOOPING
VAN
RIJKS-PAARDEN
te Tilburg.
C. DAMEN, Desrwarder van Tilburg, zal op Vrijdag den 10 October 1844, des voormiddags ten 11 ure op den Heuvel aldaar, om KONTANT GELD, in het openbaar verkoopen **TIEN PAARDEN** van het 3e en 4e Ered. de Reg. Landw. Zijnde dezelve bestemd voor de Verkoopping te zien.
ZEGT HET KOORT

Graanmarkt
van HERTOGENBOSCH
Vrijdag 10 en Zaterdag 11 October.
Den aanvoer van Rogge en Boekweit was heden niet groot en bet. aanstijnde is tot onderstaande prijzen opgegaan. Eris, hield tot 100 ROGGE 17.00, 2.85 a 2.15. BOEKWEIT 17.00, 8.10, 3.35. Ligtwigt 24.25 a 3.15.

Genus van Amsterdam.
Zaterdag 11 October ten vinturenschort
W. S. 21, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.
Ter Drukkerij van D. A. DE ROOY, te Amsterdam.